

www.przedszkole351.pl

Przedszkole Nr 351 im. Wandy Chotomskiej

ul. Warchałowskiego 4
02-776 Warszawa
tel./fax. 022 643-13-69

Z kulturą za pan brat

Program edukacji kulturalnej

Opracowanie: Monika Dudzińska

Edukacja kulturalna jest pojęciem interdyscyplinarnym. Zawiera w sobie zarówno wiedzę z dziedziny pedagogiki, wychowania, edukacji, jak i kultury. Jednoznaczne zdefiniowanie nie jest łatwe, a tym samym implikuje to trudność określenia jednolitego podejścia w wymiarze metodologicznym i praktycznym.

Zgodnie z myślą przewodnią płynącą z polityk kulturalnych i edukacyjnych, edukacja kulturalna to „przede wszystkim kształtowanie i ciągłe podnoszenie kompetencji kulturalnych społeczeństwa”¹. Dotyczy zatem ono nie tylko dzieci i młodzieży, jak najczęściej jest pojmowana edukacja kulturalna, ale zawierać ma ona w sobie działania skierowane do pozostałych grup uczestniczących w kulturze. Dlatego też edukacja kulturalna ma się niejako rozciągać „od kształcenia i doskonalenia zawodowego osób odpowiedzialnych za upowszechnianie kultury i edukacji kulturalnej, po przygotowanie odbiorców, w tym szczególnie dzieci i młodzieży do aktywnego i świadomego uczestnictwa w przestrzeni sztuki”². Edukacja kulturalna to nie tylko nauczanie w zakresie kompetencji kulturowych, przekazywanie informacji i wywieranie wpływów odnośnie określonych zachowań uznanych za zgodne z kanonem kulturowym, ale to nade wszystko tworzenie warunków do rozwijania uczestnictwa w kulturze w postaci kreacji, aktywności twórczej poprzez zwiększanie oferty kulturalnej i artystycznej, jak również wprowadzanie i poszerzanie działań z obszaru edukacji w instytucjach i podmiotach kultury. „Obszar edukacji kulturalnej jest szczególnie istotnym – nie osobnym, ale należącym do pola kultury i sztuki obszarem działań. Najnowsze rozumienie edukacji kulturalnej podkreśla możliwość aktywnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze oraz ich samodzielnego i twórczego działania artystycznego już na poziomie szkolnym”³. Działanie twórcze dotyczyć ma nie tylko wyłącznie dzieci i młodzieży, ale również innych grup uczestniczących lub nie uczestniczących jeszcze bądź już w kulturze; ma być swoistym sposobem powrotu lub wejścia w inny obszar aspiracji potrzeb kulturowych odbiorców. Takie podejście do edukacji kulturalnej stawia zupełnie inne wyzwania przed instytucjami edukacyjnymi, ale nade wszystko – przed instytucjami kultury oraz innymi podmiotami, w tym organizacjami pozarządowymi, prywatnymi i niezależnymi twórcami,

¹ list intencyjny ministrów Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Edukacji Narodowej z marca 2008 r. za B. Fatyga, „Jakiej kultury Polacy potrzebują i czy edukacja kulturalna im ją zapewnia? Raport o problemach edukacji kulturalnej w Polsce dla Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego”, Warszawa, 2009 r., str. 59.

² tamże

³ tamże

artystami i organizatorami oferty kulturalnej danej społeczności. „Dzięki twórczym warsztatom [...], które w swoim zamierzeniu integrują w polu sztuki zarówno artystów, twórców profesjonalnych i młodych amatorów otwiera się szansa na to, że w przyszłości zyskamy świadomych uczestników kultury, w których w młodości ktoś rozbudził zainteresowanie sztuką”⁴. Tego samego typu działania prowadzone w odniesieniu do osób starszych (dojrzałych), mogą przynieść nie mniejsze efekty, choć pamiętać wypada o różnicowaniu takiej oferty edukacyjnej ze względu na wiek, aspiracje i potrzeby określonych grup uczestniczących w kulturze.

Edukacja kulturalna ma za zadanie nie tylko nauczanie w zakresie kompetencji kulturowych, przekazywanie informacji i wywieranie wpływów odnośnie określonych zachowań uznanych za zgodne z kanonem kulturowym, ale przede wszystkim tworzenie warunków do rozwijania uczestnictwa w kulturze w postaci aktywności twórczej poprzez zwiększanie oferty kulturalnej i artystycznej, jak również wprowadzanie i poszerzanie działań z obszaru edukacji w instytucjach i podmiotach kultury.

Najnowsze rozumienie edukacji kulturalnej podkreśla możliwość aktywnego uczestnictwa dzieci i młodzieży w kulturze oraz ich samodzielnego i twórczego działania artystycznego już na poziomie edukacji przedszkolnej.

Program Edukacji Kulturalnej jest zgodny z podstawą programową wychowania przedszkolnego ze szczególnym uwzględnieniem punktów:

7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem.
8. Wychowanie przez sztukę- muzyka i śpiew, pląsy i tańce.
9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne.

Jak również koreluje z przedszkolnym Programem Wychowawczym i Profilaktycznymi oraz przedszkolnym zestawem programów nauczania.

Sukcesy artystyczne, teatralne, muzyczne, zadowolenie rodziców z osiągnięć swoich dzieci i chęć zaznajomienia dzieci z różnymi dziedzinami działalności twórczej to najważniejsze argumenty wskazujące na konieczność opracowania programu edukacji kulturalnej wspierającego rozwój dziecka.

Program Edukacji Kulturalnej powstał z myślą o potrzebach dzieci w wieku przedszkolnym Przedszkola Nr 351 im. Wandy Chotomskiej w Warszawie. Zgodnie z założeniami

⁴ tamże

najważniejszym zadaniem, jakie ma ono do spełnienia, poza realizacją zadań edukacyjnych i wychowawczych określonych w Podstawie Programowej wychowania przedszkolnego jest rozwijanie uzdolnień, umiejętności i zainteresowań swoich wychowanków poprzez różnorodne formy aktywności twórczej. Program może być modyfikowany do potrzeb i możliwości dzieci.

Program ten można realizować w naszej placówce, ponieważ mamy możliwość korzystania z zaplecza artystycznego i udziału w imprezach kulturalnych organizowanych przez Dom Kultury, posiadamy też odpowiednią bazę dydaktyczną, którą stanowi dobre wyposażenie, odpowiednie do zajęć artystycznych i potrzeb dziecka.

Główne cele edukacji kulturalnej:

- podnoszenie kompetencji kulturalnych dzieci i rozszerzenie ich uczestnictwa w życiu kulturalnym Warszawy;
- kształcenie wartości moralnych i społecznych;
- zwiększenie roli kultury w procesie edukacji i przygotowania dzieci do aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym;
- tworzenie warunków do rozwijania aktywności twórczej;
- podnoszenie jakości nowoczesnych metod edukacji kulturalnej;
- przygotowanie do krytycznego korzystania z masowych środków przekazu;
- idea uczenia się poza przedszkolem;
- kształcenie interkulturalne i wielokulturalne;
- uznanie dziedzictwa kulturowego jako ważnego czynnika wychowawczego integrującego społeczność.

Cele szczegółowe:

- kształtowanie u dzieci osobowości i pozytywnych wzorców;
- wypełnianie dzieciom wolnego czasu wartościowymi formami;
- wychowanie przez sztukę, kultywowanie tradycji;
- rozbudzanie wrażliwości artystycznej;
- promocja i rozwój talentów, sukcesy wychowanków;
- rozwój i realia zainteresowań, poszerzanie wiedzy i umiejętności;
- wdrażanie dzieci do dbałości i bezpieczeństwa własne oraz innych;

- kreowanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych;
- poznawanie kultury własnego narodu i innych;
- nawiązywanie kontaktów i budowa więzi opartych na zrozumieniu, tolerancji, otwartości;
- integracja uczestników zajęć, integracja środowiska.

Metody pracy:

- oglądowe (ilustracje, plansze, filmy, pokaz),
- słowne (rozmowa, opowiadanie, wiersz, objaśnienie, instrukcja słowna, zagadka),
- aktywizujące (scenki dramatowe, inscenizacje, zabawy twórcze, uroczystości, spotkania z artystami, wystawy, konkursy, eksperymenty),
- czynne (zabawy ruchowe, zabawy przy muzyce, rysowanie, tworzenie elementów przestrzennych, warsztaty, wycieczki).

Formy pracy:

- praca indywidualna,
- praca zbiorowa,
- praca w grupie.

Główne zadania programu:

- organizowanie wycieczek do teatru, kina, muzeum, Pałacu Kultury, Łazienek Królewskich, itp.
- wypracowanie modelu współpracy przedszkola z biblioteką publiczną w zakresie programu edukacji kulturalnej;
- udział w Kiermaszu Świątecznym oraz Pikniku Rodzinnym
- udział w akcjach charytatywnych;
- skoordynowanie kalendarza przedszkolnych konkursów artystycznych z przeglądami międzyprzedszkolnymi, dzielnicowymi i warszawskimi;
- przygotowanie oferty zajęć dodatkowych z zakresu edukacji kulturalnej (zajęcia plastyczne, muzyczne, taneczne, itp.);
- udział w uroczystościach przedszkolnych;
- organizowanie warsztatów plastycznych z rodzicami;
- udział w akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom” z udziałem rodziców;

- udział w akcji „wędrujący plecak”;
- zorganizowanie przedstawienia z udziałem rodziców;
- organizowanie wyjść do Domu Kultury;
- udział w przedstawieniach teatralnych, seansach filmowych;
- współpraca ze Szkołą Podstawową Nr 323 im. Polskich Olimpijczyków (starsze grupy);
- zapoznanie dzieci z kulturą Polski oraz krajów Unii Europejskiej;
- promowanie przedszkola w zakresie edukacji kulturalnej.

Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu Edukacji Kulturalnej w przedszkolu są dzieci w wieku przedszkolnym oraz ich rodzice. Program wspomaga rodzinę i przedszkole w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień artystycznych dzieci.

Realizatorzy programu

Osobami odpowiedzialnymi za realizację Programu Edukacji Kulturalnej są nauczyciele z poszczególnych grup wiekowych oraz Dyrektor.

Spodziewane efekty realizacji programu:

- Aktywny udział wychowanków przedszkola w życiu kulturalnym stolicy.
- Współpraca przedszkola z organizacjami i instytucjami kultury w dziedzinie edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży.
- Zwiększona aktywność artystyczna i społeczna wychowanków przedszkola.
- Zwiększenie i zróżnicowanie ofert w obszarze edukacji kulturalnej.
- Przygotowanie dzieci do życia w społeczeństwie – kreowanie właściwych postaw społecznych, umiejętności podejmowania decyzji, współpraca w grupie;
- Upowszechnianie informacji o programach edukacji kulturalnej.

Ewaluacja

Program Edukacji Kulturalnej będzie na bieżąco podlegał systemowi monitorowania.

Poziom osiągniętych przez dzieci umiejętności badany będzie przez nauczycielki poszczególny grup, poprzez bieżące obserwacje w czasie zajęć, wycieczek, zabaw, analizę wytworów dziecięcych (rysunki, karty pracy dostosowane do wieku i możliwości dzieci).

Do przeprowadzenia ewaluacji posłuży również:

- udział dzieci w konkursach z edukacji kulturalnej,
- osiągnięcia wychowanków,
- zapis w dokumentacji przedszkola (dzienniki zajęć, karty wycieczek).

Podmioty współpracujące:

- Biblioteka Publiczna
- Szkoła Podstawowa Nr 323 im. Polskich Olimpijczyków
- Organizatorzy akcji charytatywnych (Dom Dziecka, Akcja „Góra grosza”, Akcja Schroniska dla zwierząt, zbiórka książek dla dzieci przebywających w szpitalach),
- Instytucje Użyteczności Publicznej w najbliższej okolicy,
- Muzeum Narodowe, Zamek Królewski, Łazienki Królewskie
- Dom Kultury Imielin, Dom Sztuki;
- Arena Ursynów,
- Urząd Dzielnicy,
- Współpraca z animatorami kultury – teatryki,
- Współpraca z rodzicami.

Finansowanie

Program finansowany w ramach posiadanych środków przedszkola i sponsoringu oraz przy współpracy z Radą Rodziców.